

Az ásvány- és gyógyvízfogyasztás története

A szénsavas savanyúvizet *Tognio*, svájci olasz orvos találta fel, készítését Genfben kezdték meg 1789-ben. Bár a készítési módot titokként kezelték, a híres vízről a szakirodalom is hírt adott. Ez keltette fel *Jedlik Ányos* (nevét legfőképp a dinamó feltalálójaként ismerjük) érdeklődését, aki kísérletekbe kezdett. Munkáját 1828-ban siker koronázta: felfedezte a *szikvizet*, mai nevén a *szódavizet*. Igazi világsikert a higiénikus porcelánbetétes szifonfej felfedezése és világszabadalmaztatása hozott az első világháborút követő években. Ez a találmány is egy magyar kutató, *Kont Oszkár* nevéhez fűződik.

Lakossági fogyasztásra 1 literes, a vendéglősöknek félliteres, az elegáns éttermek számára egy- és kétdecis üvegpalackokba töltötték a szikvizet. *Nevezték a szegények üdítőjének is*. Második évszázada virágzik a szikvízipar. Ma már a kevésbé balesetveszélyes műanyag palackba töltik, a végtermék minőségét szabvány írja elő.

Az ásvány- és gyógyvizek fogyasztása és hasznosítása évezredekkel ezelőtt kezdődött. Elsőként *Hippokratész* (i. e. 470–377) osztályozta a természetes vizeket. Eredetük és jellemzőik szerint más hasznosításra javasolta a forrástengeri, a hideg-meleg, a tiszta-zavaros vizeket. A görögöknél, majd később a rómaiaknál híres gyógyfürdők épültek, ezenkívül a vizet ivókúrára is javasolták.

Hazánk területén, Pannóniában a meleg hévforrások hasznát a rómaiak ismerték fel. Erre utal az illír eredetű *Aquincum* (*Acinco* = bő víz) elnevezés is. Itt épültek az *első köz- és magánfürdők*. Azt, hogy gyógyítás céljára is szolgáltak, a gyógyítás isteneinek – *Aesculapius* és *Hygieia* – szobrai, valamint a megtalált ízületi és gerincelváltozásokat mutató csontvázak bizonyítják.

Az *első magyar gyógyfürdők* az Árpád-házi királyok idején épültek. Jelenősen fellendült a fürdőkultúra a törökök idején. A gyógyvizek ivókúraként való fogyasztásáról a 15. századtól vannak bizonyítékok. A magyarországi források és ásványvizek első írásos ismertetése *Agricola* 1533-ban kiadott munkájában olvasható.

Az ásvány- és gyógyvizek kutatásában jelentős érdemeket szerzett *Mátyus István, Kitaibel Pál, Török József, Than Károly, Lengyel Béla*.

Budapest fürdővárossá fejlesztése *Trefort Ágoston* kultuszminisztersége idején kezdődött.

A történeti emlékek bizonyítják, hogy az ásvány- és gyógyvizeket mindig is „mágikus” tisztelet övezte, fürdőként, valamint ivókúraként való alkalmazásukat gyakran ugyan túlértékelték, de mindig megbecsülték.

A 20. század második felében egyre fokozottabb igény jelentkezett az egészséges táplálkozás, és ezzel együtt az egészséget biztosító folyadékok iránt.

Az ezredfordulóra elértük, hogy hat adresszáció, egy licencszerződés, többségében pedig hazai kutatás és fejlesztés alapján 28-féle alapanyagból (ebből 14 hazai gyümölcs- és növényi kivonat, 8 citrus- és egyéb importgyümölcs, 4 kóla-féle, 2 tonik és gyömbér) közel 90 szénsavas üdítőital készül. Ha figyelembe vesszük az eltérő csomagolási módokat, jelenleg közel 250-féle üdítőitalból lehet választani.

